

Riigikogu riigikaitsekomisjoni istungi protokoll nr 216

Tallinn, Toompea

Teisipäev, 21. aprill 2026

Algus 14.00, lõpp 14.53

Juhataja: Kalev Stoicescu (esimees)

Protokollija: Helen Roman (konsultant)

Võtsid osa:

Komisjoni liikmed: Vladimir Arhipov, Enn Eesmaa, Meelis Kiili, Leo Kunnas, Alar Laneman, Priit Sibul

Komisjoni ametnikud: Aivar Engel (nõunik-sekretariaadijuhataja), Külli Jõgeda (nõunik)

Puudusid: Raimond Kaljulaid, Anti Poolamets, Mati Raidma, Peeter Tali ja Kristo Enn Vaga

Kutsutud: Kollektiivse pöördumise esitajate esindaja Stepan Romanov (1. päevakorrapunkt)

Päevakord:

1. Kollektiivne pöördumine "Eesti muutmise vastu tuumasihhtmärgiks ja välisminister Margus Tsahkna tagasiastumise nõue"
2. Riigikaitsekomisjoni algatatav olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu

1. Kollektiivne pöördumine "Eesti muutmise vastu tuumasihhtmärgiks ja välisminister Margus Tsahkna tagasiastumise nõue"

Kalev Stoicescu selgitas istungi läbiviimise korda ja andis sõna kutsutud külalisele.

Stepan Romanov ütles, et komisjoni otsus lükata tagasi nende poolt pakutud tuumaohutuse eksperdi osalemine videosilla vahendusel seoses tehnilise võimekuse puudumise ja seniste praktikatega koos välisminister Margus Tsahkna istungilt puudumisega muudab küsimuse arutamise pelgalt formaalsuseks. Ta viitas välisminister Margus Tsahkna seisukohale, et Eestil puudub doktriin, mis välistaks tuumarelva ning lisas, et selliseks doktriiniks peaks olema rahva tahe ja kodanike õigus mitte saada tuumasihhtmärgiks ilma nende nõusolekuta. Ta soovis protokollil fikseerida järgmised punktid:

1. Kollektiivse pöördumise esitanud kodanike nimel nõutakse kehtestada ametlik moratorium igasugustele läbirääkimistele või tegevustele, mis on seotud tuumarelva paigutamisega Eesti territooriumile kuni üleriigilise referendumi läbiviimiseni. Nõutakse fikseerida tuumaretoorika kasutamise lubamatus Eesti ametnike poolt, sest see seab otsesesse ohtu kodanike turvalisuse ja muudab Eesti territooriumi esmaseks

- sihtmärgiks. Nõutakse kinnitust pühendumusele piirkonna tuumavaba staatuse põhimõtetele kui ainsale pikaajalise rahu garantiile väikeriikide jaoks
2. Esitatakse ametlik protest seoses välisministri puudumisega toimunud istungilt. Kõneleja peab seda poliitilisest vastutusest kõrvalehiilimiseks petitsioonile allakirjutanud kodanike ees. Nõutakse avatud parlamendikuulamiste algatamist Riigikogus tuumaohutuse küsimuses kaasates sõltumatuid eksperte ja kodanikuühiskonna esindajaid. Lisaks nõutakse kirjalikku vastust küsimusele „Milliste dokumentide või mandaadi alusel tegi minister tuumarelva puudutavaid avaldusi, kui seda küsimust pole rahva ega parlamendiga arutatud?“
  3. Praegune suletus riigikaitsealaste otsuste langetamisel on viinud usalduse kriitilise purunemiseni ühiskonna ja Välisministeeriumi vahel. Eesti kodanikel on eksklusiiivne vetoõigus igasuguste massihävitussõjavägede paigutamiseks oma maale ning seda õigust ei saa delegeerida ametnikele ilma otsese hääletuseta. Käesolev petitsioon on kõneleja sõnul alles esimene samm ning nõudmiste ignoreerimise korral jätab kodanikuühiskond endale õiguse edasisteks seaduslikeks protestimeetmeteks.

Aivar Engel tutvustas vastuse projekti.

Leo Kunnas märkis, et kutsutud eksperti ei ole võimalik käsitleda erapooletuna, viidates tema seotusele Venemaa relvajõudude ja varasema tegevusega ning leidis, et see asjaolu tuleb protokollis fikseerida.

Kalev Stoicescu nõustus **Leo Kunnase** seisukohaga ja selgitas, et Venemaa relvajõudude vanemohvitser ja Riigiduumas endine liige alampolkovnik reservis Maksim Šingarkin ei ole käsitletav erapooletu eksperdina, mistõttu ei peetud tema kaasamist istungile põhjendatuks ning tegi ettepaneku lükata pöördumine tagasi.

Vladimir Arhipov tegi ettepaneku edastada pöördumine Vabariigi Valitsusele.

Otsustati:

1.1. Esitatud ettepanek tagasi lükata ning teavitada pöördumisel märgitud kontaktisikut komisjoni seisukohast (poolt 6: Enn Eesmaa, Meelis Kiili, Leo Kunnas, Alar Laneman, Priit Sibul, Kalev Stoicescu; vastu 1: Vladimir Arhipov; erapooletuid 0).

2. Riigikaitsekomisjoni algatav olulise tähtsusega riikliku küsimuse arutelu

Kalev Stoicescu tutvustas olulise tähtsusega riikliku küsimuse (OTRK) teemalise arutelu korraldamist ning esitas kompromissettepaneku käsitleda teemat Riigikogu 11. juuni istungil laiemas riigikaitse arengu kontekstis, tuginedes julgeolekupoliitika aluste dokumendile, asjakohastele seadustele ja riigikaitse raportile ning kaasata arutelule kolm ettekandjat.

Meelis Kiili märkis, et OTRK arutelu keskmes peaks püsima riigikaitseraporti tutvustus, rõhutades raporti olulisust parlamentaarse järelevalve erivormina. Ta leidis, et kavandatud kompromissettepanek hajutab teema fookust ning ei toeta raporti sisulist käsitlemist. Kõneleja ei toetanud kompromissettepanekut ning tegi ettepaneku panna varasemad ettepanekud hääletusele.

Kalev Stoicescu selgitas, et tema hinnangul peab OTRK arutelu hõlmama lisaks riigikaitseraportile ka julgeolekupoliitika aluseid ja riigikaitse valdkonna põhilisi seadusi, kuna tegemist on kõrgeima tasandi strateegiliste ja fundamentaalsete dokumentidega. Ta rõhutas, et üksnes riigikaitseraportile keskendumine ei ole põhjendatud ning ei võimalda

käsitleda riigikaitset terviklikult.

Leo Kunnas lisas, et riigikaitseraport hõlmab juba ka seadusandluse teemasid ning toob esile ulatuslikud ja põhimõttelised muudatusvajadused riigikaitse korralduses. Ta rõhutas, et aruteludes esinevad sisulised erimeelsused nii komisjonis kui ka teiste institutsioonidega ning leidis, et otsuste tegemiseks peab Riigikogu liikmetel olema terviklik ülevaade valikutest. Ta toetas esialgset ettepanekut ning ei pidanud kompromissettepanekut sobivaks, kuna see hägustab arutelu fookust.

Kalev Stoicescu rõhutas, et Riigikogu liikmed on käsitletavatest teemadest juba piisavalt teadlikud ning OTRK ei peaks keskendumaks üksnes riigikaitseraportile. Ta leidis, et julgeolekupoliitika aluseid ja põhilisi seadusi tuleb käsitleda raportiga võrdselt.

Vladimir Arhipov väljendas kahtlust, kas OTRK vorm ja piiratud aeg võimaldavad teemasid piisavalt põhjalikult käsitleda. Ta tõstas küsimuse, kas lisaks OTRK-le võiks kasutada ka teisi foorumeid, näiteks konverentsi, aruteluks ja seisukohtade tutvustamiseks.

Meelis Kiili märkis, et kuigi aruteluks on olemas ka teisi formaate, on OTRK eesmärk anda Riigikogu liikmetele terviklik ülevaade riigikaitseraportis esitatud järeldustest ja kitsaskohtadest.

Enn Eesmaa pakkus kompromissina välja vähendada ettekannete arvu kahele, et pikendada raportit käsitlemiseks ette nähtud aega ning käis välja ka võimaluse korraldada kaks OTRK arutelu.

Kalev Stoicescu väljendas toetust tehtud kompromissettepanekule.

Alar Laneman toetas arutelu loogikat, kuid rõhutas, et riigikaitseraport, julgeolekupoliitika alused ja seadused on erinevas valmimisastmes. Ta leidis, et enne ametlikku vastuvõtmist ei ole põhjendatud käsitleda seadusi ja julgeolekupoliitika aluseid OTRK raames samaväärselt raportiga.

Kalev Stoicescu lisas, et tema hinnangul jõuavad julgeolekupoliitika alused ja vastava seaduse menetlemine k.a 11.juuniks lõpule ning selgitas, et ka neid tuleks OTRK raames käsitleda. Ta tegi ettepaneku tagada mõlema teema esindatus eraldi ettekannetena.

Enn Eesmaa rõhutas, et riigikaitseraport põhjalik arutelu aitaks näidata parlamendi sisulist tööd. Ta leidis, et komisjoni liikmete tehtud mahukas töö väärib esiletõstmist ja põhjalikku käsitlemist.

Meelis Kiili toetas kahe OTRK arutelu korraldamise mõtet ning leidis, et muutunud julgeolekuolukorras tuleb vajadusel tavapärasest praktikast kõrvale kalduda. Ta tegi ettepaneku pöörduda Riigikogu juhatuse poole, et kaaluda kahe eraldi arutelu läbiviimist.

Kalev Stoicescu leidis, et ei ole põhjendatud olukord, kus OTRK arutelul ei käsitleta julgeolekupoliitika aluseid ega vastavat seadust, kuigi need on vastu võetud ning märkis, et nende teemade edasilükkamine hilisemasse aega ei ole otstarbekas.

Priit Sibul ei näinud probleemi käsitleda nimetatud teemasid ka hiljem ning pidas mõistlikuks arutada neid sügisel. Ta toetas mitme OTRK korraldamise võimalust, rõhutades vajadust ühtlustada erakondade arusaamu ja suurendada ühiskondlikku teadlikkust julgeolekuküsimustes.

Kalev Stoicescu märkis, et k.a 11. juunil toimuv OTRK on pühendatud riigikaitseraporti teemadele ning sügisel kavandatakse eraldi riigikaitse OTRK julgeolekupoliitika aluste ja seaduste käsitlemiseks. Ta lisas, et on kompromissiga nõus, kuid avaldas kahetsust, et nimetatud teemasid ei käsitleta ühiselt. Ta lõpetas istungi.

Otsustati:

2.1. Teha Riigikogu juhatusele ettepanek viia Riigikogu 11.06.2026 istungil läbi oluliselt

tähtsa riikliku küsimuse arutelu teemal „Riigikaitsekomisjoni raporti „Riigi valmisolekust julgeolekuohtude ennetamiseks ja tõrjumiseks halvenevas julgeolekuolukorras“ mõju seadusandlusele“ (konsensus: Vladimir Arhipov, Enn Eesmaa, Meelis Kiili, Leo Kunnas, Alar Laneman, Priit Sibul, Kalev Stoicescu).

(allkirjastatud digitaalselt)
Kalev Stoicescu
juhataja

(allkirjastatud digitaalselt)
Helen Roman
protokollija